Marin Mălaicu-Hondrari (Rumunsko)

Básník, prozaik, překladatel, patří mezi nejoceňovanější spisovatele současného Rumunska, narozen 1971 v transylvánském Sângeorz-Băi. Vyrůstal na venkově v horách, po maturitě střídal zaměstnání, zkoušel psát, v jedenatřiceti odešel do Španělska a živil se jako hlídač, řidič, nebo zahradník. Svou zkušenost o dva roky později zužitkoval v básnické prvotině *Zborul femeii pe deasupra bărbatului* (*Let ženy nad mužem*) a za další dva roky v románovém debutu *Cartea tuturor intențiilor* (*Kniha všech úmyslů*), dle kritiky „silném textu z pera člověka, který prožil šílené věci, jež měl sílu zaznamenat s chladnou hlavou“. Následovaly romány *Apropierea* (*Blízkost*), *Lunetistul* (*Ostřelovač*) a řada skvělých překladů ze španělštiny (Mario Vargas Llosa, Care Santos, Enrique Nogueras, Luis Landero aj.).

ukázky přeložila Jitka Lukešová

1.

Moji rodiče jsou povoláním doktoři, takže jsem pořád vedla aseptický život. Aseptický byl, ale stál za hovno. Když už mámutátu unavila moje tvrdohlavost, která je přiváděla k zoufalství, a přestali mě kritizovat, přešli na svá oblíbená témata – nemoci a politiku. Máma byla liberální poslankyní ve stejném volebním období, kdy byl Adrianův otec poslancem za sociální demokracii. Oba ukončili politickou kariéru bídně a obvinili své děti, že jim zničily politickou image. I to je možné. Byla bych ráda, kdyby to tak bylo. Adrian a jeho starší bratr byli strašně zvláštní a zdálo se, že jsou věčně zdrogovaní, zatímco já byla předčasně vyspělá kurvička (jak pravili mámatáta). Nikdy jsem nepopírala, že se mi líbí kluci. Každý z těch kluků, se kterými se jsem se vyspala (a nebylo jich zas tolik, kolik si představovali mámatáta), se mi moc líbil. Jeden měl nádherné kudrnaté vlasy, měkoučké jako mop a krásně voněl, druhý zase nejsladší úsměv na světě, jiný nejdelší prsty ve škole a úžasně teplé dlaně a další nosil jen přiléhavé džíny a měl tak krásný zadek, že jsem měla věčně chuť držet ruce v zadních kapsách jeho džínů.

Kdybych hledala společného jmenovatele pro všechny kluky, se kterými jsem nějakou dobu žila (chci říct, vedle kterých jsem víc nocí spala), pak je jím asi ten, že všichni, ale úplně všichni mluvili ze spaní. Všichni říkali děsně divné věci. Ale ze všech nejsladší je Adrian, se kterým vedu opravdové dialogy a on si to vůbec neuvědomuje. Začne mluvit ze spaní a já se ho na něco zeptám a on mi odpoví a takhle to jde, dokud se neprobudí, jen trochu, ne docela a řekne, uff, Lino, co já tady pořád vykládám. Jednou v noci si stoupnul, královským gestem se rozmáchnul nad prostěradlem a jako by stál před davem lidí, pronesl: „Smažené řízky pro všechny!“ Problém nebyl v tom, že mluvili ze spaní, jak který, ale v tom, že byli mnohem starší než já. Jeden ženatý, tři studenti a asi dva kluci ze dvanácté třídy, když já jsem byla v osmé. Všichni mě opustili. To jediné můžu říct na svou obhajobu. A všichni mě opustili ze stejného důvodu – protože jsem se s nimi nemilovala tak často, jak by chtěli oni. I já bych chtěla, až na to, že jsem taky musel číst knihy, chodit do salónu, cvičit, debatovat a připravovat se na olympiády. A k tomu dny, kdy jsem menstruovala. Tvrdím, že navzdory tomu, co si myslí

mámatáta jsem měla hlavu na svém místě. S těmi kluky jsem se vyspala ráda, jenže v životě jsou i jiné věci. Od každého jsem se ale něčemu naučila. Od jednoho pít alkohol s mírou, tedy nezlít se jako blbec po dvou pivech nebo jednom Martini, od druhého zase kouřit, od jednoho jezdit na kole a na skútru, od jiného zas jak umět pořádně kouřit ptáka. Takže když jsem poznala Adriana, byla už jsem ženská se vším všudy, jak se říká. Jako bych se trénovala, až ho potkám.

2. (Rodinná rada)

Už zase na pohovce sedí vedle sebe máma a táta, já stojím, opřena o křídlo dveří a přeju si, aby Adrian vletěl k nám do salónu a zastřelil vás, bum bum mámu, bum bum tátu. Chtěla bych vás pochopit, ale mluvíte slovy, která nemají se mnou nic společného. Mluvíte divně. Říkáte spousta, nevděčná a ty, táto pořád opakuješ doučování, kompromisy. Mluvíte a mluvíte a přitom jste oba tak nemožně oblečeni. Proč radši nejdete nahoru do ložnice a nešoustáte, místo abyste mě buzerovali? To fakt nemáte nic lepšího na práci, než mě vychovávat? Proč si někdy nevyjdete někam ven? Jděte a bavte se! Nechte mě samotnou. Nechte mě aspoň na chvilku o samotě! Ne v mém pokoji, v celém domě. Alespoň na sto hodin. Panebože, jako byste beze mne byli mrtví. Jak dojemné, vy a vaše dcera. Jděte se bodnout! Když budete trvat na svém, tak já taky. Proč je tak těžké pochopit, co chci? Chci, abyste už nežili jenom pro mě. Prostě tak. Abyste se už za mě neschovávali. A ještě něco. Dneska už to nechodí tak, jako v době, o které mi pořád vykládáte. My, mladí, se dneska vychováváme navzájem. Máme školu života z internetu. Školu života… no, už mluvím jako ty, mámo. My jsme lidi z města, jsme zodpovědní a sarkastičtí.

3.

Od pěti let jsem trávila většinu prázdnin ve Španělsku, u našich příbuzných ve Valencii. Bylo mi už skoro osmnáct, a ještě jsem neviděla Černé moře, zato jsem znala Středozemí nazpaměť, Valencii a Madrid jsem znala lépe než řadu měst v Rumunsku, ale místem, kde bych chtěla žít, byla Barcelona. Vždycky jsem netrpělivě čekala na letní prázdniny, líbilo se mi Španělsko, často jsem snila o různých místech ve Španělsku, ale teď to bylo něco jiného. Teď bez Adriana bylo Španělsko jen vyprahlá pláň s plážemi přeplněnými davy turistů a Španělé mi připadali hluční a namyšlení. Podvedli mě, byla jsem ve Španělsku a nechtěla /tam/ být. A tak jsem mohla jen jedno – zavolat Adrianovi a říct mu: „Přijeď a odvez mě odtud. Miluju tě, lásko. Udělej, co můžeš, ale odvez mě tady odtud. Prosím tě, Adriane, nemůžu bez tebe žít.“ Přestala jsem se kontrolovat a řekla mu ty nejpatetičtější věci na světě, protože jsem žila v patetickém světě. „Přijedu za tebou,“ řekl. „Čekej na mě.“ A tak jsem začala čekat. Každou chvíli mě to nutilo dívat se na telefon, měla jsem tam všechno, všechny adresy, facebook, snapchet, e-mail, Instagram, whatsapp. Celé hodiny jsem seděla na zemi se sluchátky na uších, zapálenou

cigaretou a popelníkem vedle sebe, se zády opřenými o stěnu a stýskalo se mi po jeho těle, chtěla jsem, aby se mnou mluvil, chtěla jsem slyšet jeho slova, protože jenom jeho slova mohla dát základ realitě, kterou jsem zoufale potřebovala. Pět dní po našem rozhovoru jsem dostala zprávu: Sežeň peníze, kolik můžeš. A tak jsem pochopila, co má v úmyslu. Abych se z toho čekání nezbláznila, napadlo mě, že budu psát. Otevřela jsem nový dokument ve Wordu a šla si sednout s notebookem na terasu. Po čtyřech hodinách jsem ho ale zaklapla, protože jsem se nedostala dál, než za slova Stýská se mi po Adrianovi. A konec konců, stejně to byla jediná věc, která stála za to, abych ji napsala. O čem jsem vůbec měla psát? O svém dětství? Měla jsem naprosto normální dětství s výjimkou měsíců ve Španělsku, ale i na těch později nebylo nic výjimečného. Pak jsem poprvé dostala menstruaci a nebyla to žádná tragédie. Od té doby ji dostávám pravidelně. Narostla mě prsa, narostl mi zadek. Místy mi narostly i chlupy. Občas si je vyholím. Nic neobvyklého. Pak jsem se poprvé milovala. Pro mě to znamenalo hodně, pro toho kluka, kterému jsem se dala se vším všudy, to neznamenalo skoro nic. Možná kvůli prezervativu. Možná proto, že jsem neměla žádnou zkušenost. Možná proto, že pospíchal. Zkrátka a dobře, pitomec. A proč mám psát o nějakém pitomečkovi, kterého už ani nedokážu nenávidět? Nosila jsem rovnátka zubů. Ale dneska nosí rovnátka všichni. A co víc, slyšela jsem, že v Japonsku je nosí, aby si zuby křivili, a ne rovnali. Je jasné, že se to časem dostane i sem. Když budou mít všichni rovné zuby, jak potom upozorní na svůj úsměv? Je jasné, že křivými zuby. A jak jsem tak třídila vzpomínky a odkládala je jako staré nesnesitelně zapáchající šaty, došla jsem až k Adrianovi a uvědomila si, že jsem si vlastně přála psát o něm. Jako by se mi před ním nestalo nic neobvyklého. Stephen King v jednom rozhovoru řekl, že musíme psát o neobyčejných věcech. Bylo mi sedmnáct, skoro osmnáct let, seděla jsem ve Valencii na terase ve stínu s notebookem na kolenou, bosa, s fialovými proužky ve vlasech, kouřila cigaretu za cigaretou, pila pomerančový džus a chvílemi se podívala směrem k moři. Co na tom bylo neobyčejného? Slunce postoupilo na obloze výš, pálilo mi na hlavu, takže jsem šla a posadila se rovnou na kameninovou dlažbu, za čarou, kde začínal stín, se zády opřenými o stěnu domu. A v tu chvíli jsem pochopila, co je na tom všem neobyčejné. Byla jsem holka, které se strašně stýská po klukovi jménem Adrian. To bylo to neobyčejné. Takže jsem napsala: Stýská se mi po Adrianovi a zaklapla spokojeně notebook.

A teď jsem seděla na terase, zase na slunci, ale ne ve Valencii a držela jsem na kolenou dlaně, ne notebook. Nevěděla jsem, kterým směrem je moře, protože kolem byly jen olivy, tisíce a tisíce oliv a kdybych měla něco napsat, napsala bych přesně totéž, co jsem napsala ve Valencii: Stýská se mi po Adrianovi, i když teď byl Adrian pět metrů ode mne.

Sešla jsem dolů a znovu zkontrolovala branku u vchodu, potom dveře a okna v přízemí. Všechna byla zabedněná. Museli jsme vydržet ještě šestnáct dní a pak ať nás chytí. Představovala jsem si, jak se bude tvářit táta, jak se bude tvářit máma a jak se budou tvářit Adrianovi rodiče. „Nechytí nás," zašeptala jsem a pohladila si dlaní břicho. A pak se odněkud potají vkradla radost. Tak jako se to někdy stávalo, když jsem mu urovnávala šaty, věšela kalhoty na ramínko, skládala trička. Tiskla jsem tvář k jeho bundě, na chvilku k sobě přitiskla rukáv. A život byl krásný a tolik jsem ho milovala a moje radost zabíjela moly, stírala prach z věcí, upravovala květiny ve váze, ležela stočena na koberci.

Immigrant song (po deseti letech)

Ale já byl emigrant
kdysi kluk, který utekl z domova,
a ztroskotal na pláži v Středomoří,
kam ho náhoda vyplivla rovnou
mezi ta nejplošší břicha v Evropě.

A každé ráno jsem si šťastně a vesele hvízdal
a každou noc zas myslel na sebevraždu,
a pak na jednu holku a pak zase na sebevraždu
a mezitím jsem pomalu masturboval
noc byla dlouhá, samota tížila,
chtěl jsem už přestat myslet ne na sebevraždu,
ale na tu dívku, která neexistuje,
milovnici whisky a americké poezie,
která by mi po třech dnech neřekla:
Gizäs Cruaist,
koukej už konečně ze mě slézt
a přežívej taky jinak.

Tenkrát jsem byl mnohem mladší, mnohem odvážnější, stejně chudý a mnohem hloupější
a vůbec jsem nechápal, že pro imigranta platí i v lásce zákony Evropské unie.
Zamiloval jsem se do té dívky, která neexistuje,
a když jsem viděl její stydké pysky barvy stejné jakou má losos,
dostal jsem příšerný hlad.
„Určitě omdlím," říkal jsem si,
„bude chtít tančit a já padnu k jejím nohám",
změklý jako její šaty, které měly padnout k mým nohám.

Gril velikosti stadionu, na kterém se praží
kusy lososa dokonalé jako američtí herci.

Losos losos loso
Tušil jsem (nic jiného jsem neuměl),
že když budu jíst víc lososa,
budu mít stále víc volného času.
„A na co volný čas?" zeptala se mě.
Nevím. Na poezii. Na psaní.
Spoustu volného času, sen každého člověka

Miloval jsem tu dívku, která neexistuje,
ale nenosil v peněžence její fotku, jen fotku mého otce,
a nemusel jsem se ani dívat na jeho tvář
podobnou šourku vysloužilého pornoherce,
abych ji cítil v peněžence, tak jako člověk cítí
nebezpečí za zavřenými dveřmi.
Ale víc než ji a otce jsem miloval literaturu
a víc, než literaturu jsem miloval lososa.

Losos losos loso

Teď vím, že losos (esa palabra) je ryba jako každá jiná, nic zvláštního,
a že ta dívka, která neexistuje, se o mě bála,
a když už nemohla dál, poslala mě zpátky do mé země,
která začala objevovat lososa.

Uběhlo deset let už od té doby,
a ze tmy stále vystupují její oči
jako promiskuitní enkláva v mém aseptickém životě, co stojí za hovno.
Sentimentálně, opilý whiskou,
poslal jsem jí svou sbírku lehce amerických básní,
a napsal věnování:
Jsem chudý tak, že jsem si nemohl dovolit koupit ti knihu,
takže jsem pro tebe jednu napsal.
Služební losos z hranic EU.